

محوریت محمدلی در مهارت اجتماعی

تألیف:

فهمیه بهفروز

۱۳۹۶

سرشناسه	: بهفروز، فهیمه، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: محوریت همدلی در مهارت اجتماعی / تألیف فهیمه بهفروز
مشخصات نشر	: یزد: نونهالان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۶ ص.
شابک	: ۱۰۰۰۰۰ ریال: ۸-۰۶-۵۶۶۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا.
موضوع	: همدلی در کودکان
موضوع	: Empathy in children
موضوع	: مهارت‌های اجتماعی در کودکان
موضوع	: Social skills in children
رده‌بندی کنگره	: BF۷۲۳/۵۸ ب۹ ۱۳۹۶
رده‌بندی دی‌سی	: ۱۵۲/۴۱
شماره کتبشناسی لی	: ۵۱۰۳۷۹۱

انتشارات نونهالان

محوریت همدلی در مهارت اجتماعی

نویسنده	: فهیمه بهفروز
ناشر	: انتشارات نونهالان
شماره ثبت کتاب	: ۱۱۵-۹۷
ناظر چاپ	: مهدی ابرقوئی
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۶
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
طرح جلد	: مهدی ابرقوئی
صفحه‌آرایی	: محمدمهدی صادقی نژاد
قیمت	: ۱۰۰۰۰۰ ریال
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۶۳-۰۶-۸
ISBN: 978-600-5663-06-8	

چکیده

بنای یک زندگی سالم با تربیت موثر در دوران کودکی پی ریزی می‌شود یکی از اهداف مهم آموزش و پرورش دوران کودکی توسعه‌ی مهارت های اجتماعی است که کودکان پرخاشگر و زورگو از مهارت اجتماعی پایینی برخوردارند. بطوری که ناتوان در ابراز احساسات و درک دیدگاه دیگران هستند و این باعث عدم وجود روابط اثربخش و مطلوب اجتماعی با دیگران می‌شود در نتیجه به حقوق دیگران خدشه وارد می‌کنند. علاوه بر مشکلاتی که در دوران مدرسه برای خود و دانش آموزان دیگر به وجود می‌آورند. آسیب‌های جبران ناپذیری در سالهای آتی به همراه دارد. در این راستا پژوهش حاضر با هدف طراحی آموزش همدلی مبتنی بر رویکرد سازنده گرایی و بررسی اثربخشی آن بر افزایش مهارت اجتماعی در دانش آموزان پسر که دارای ویژگی روانشناختی زورگویی هستند در شهر اردبیل و به شیوه شبه تجربی با طرح پیش آزمون، پس آزمون، گروه کنترل و زمان پیگیری انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر اردبیل که دارای حجم ۲۴۴۵۸ این نفر بودند و نمونه گیری به شیوه هدفمند انجام شد که از بین افرادی که با استفاده از پرسشنامه زورگویی برزگر بفرویی و خضری (۱۳۹۲) توسط معلمان بعنوان زورگو معرفی و سپس در آزمون مهارت اجتماعی گامانی ۳، شام و الیوت (۱۹۹۹) دارای مهارت اجتماعی پایین بودند ۳۰ نفر در دو گروه آزمایش و گروه جایگزین شدند. آموزش همدلی که به صورت طرح آموزشی در ده جلسه ۹۰ دقیقه ای و با رویکرد سازنده گرا و دانش آموز محور طراحی شده بود در گروه آزمایش اجرا شد. پس از اتمام جلسات پس از آزمون مهارت اجتماعی از هر دو گروه گرفته شد و بعد از گذشت یک ماه دوباره تکرار شد. یافته‌های پژوهش براساس آزمون تحلیل کواریانس نشان داد که مداخله آموزشی برای گروه آزمایش موثر بوده و مهارت های همکاری و قاطعیت و خویشتنداری تحت تاثیر این آموزش بهبود یافته است. همچنین نتایج آزمون پیگیری دلالت بر پایداری اثر متغیر مستقل داشت.

مقدمه

امروزه مسأله اخلاق و رشد اخلاقی از اهمیت خاصی برخوردار است و لزوم پرداختن به آن بیش از گذشته احساس می‌شود، زیرا جو اخلاقی که کودکان امروزه در آن قرار دارند، از لحاظ پرورش اخلاق و هوش اخلاقی مسموم است. نخست اینکه برخی عوامل اجتماعی مهم که منش اخلاقی را پرورش می‌دهند به تدریج در حال از هم پاشیدگی هستند. از جمله، نظارت بزرگسالان، سرمشق‌های رفتار اخلاقی، آموزش‌های مذهبی، روابط معنادار بزرگسالان با هم، مدارس خصوصی، ارزش‌های ملی و تربیت مناسب فرزندان و دوم اینکه فرزندان ما دائماً در معرض بمباران از سوی پیام‌های بیرونی هستند که با ارزش‌هایی که ما سعی می‌کنیم به آنها القا کنیم مغایرند. هر دو عامل، به شدت با سقوط اخلاقی فرزندانمان و نیز با از دست رفتن مهمومیتشان مرتبط اند (بوربا، ۱۳۹۱).

با توجه به این مسأله‌ی حیاتی، رشد اخلاقی، فرایندی مداوم است که در طول زندگی کودک ادامه می‌یابد او در طول این مسیر، فضایل اخلاقی بیشتری را به مجموعه‌ی صفات اخلاقی خود می‌افزاید. در تعیفت کارشناسان اصول اخلاقی، بیش از چهار صد ویژگی اخلاقی را شناسایی کرده و نام برده‌اند، اما از نظر بوربا، رشد اخلاقی کودکان را سه فضیلت همدلی، وجدان و خویشتنداری شکل می‌دهند و این فضایل آن قدر اهمیت دارند که او آنها را رمز اخلاقی می‌نامد. اگر یکی از آنها رشد نیافته باشد کودک در برابر اثرات مسموم رسانه‌ای که بر سر راه او قرار می‌گیرد بی‌دفاع می‌ماند. از طرفی دیگر هافمن معتقد است که رشد اخلاقی، ظرفیت و توانایی فرد در کنترل رفتار خود از طریق در نظر گرفتن تأثیر آن در احساس‌ها و تجارب افراد دیگر است، بدین جهت قادر بودن به درک احساس دیگری یا همدلی در قلب اخلاق و تحول اخلاقی قرار داشته و فرد را در جهت انجام کارهایی برای دیگری بر می‌انگیزد و همچنین بر انگیزاننده‌ی کنش‌ها، قضاوت و اصول اخلاقی است (جان بزرگی و همکاران، ۱۳۸۹). بنابراین یکی از مؤلفه‌های مهم در رشد اخلاقی، همدلی می‌باشد.

همدلی عاملی است که باعث ارتقای انسانیت، تمدن و اخلاقیات می‌شود. فرزندان

اغلب در معرض یک دنیای بی سامان پر از خشونت، مواد مخدر، ستم کاری و بی نزاکتی قرار میگیرند، در برابر چنین دنیایی همدلی می تواند بهترین پادهر باشد (بوریا، ۱۳۹۱). یکی از پیش نیازهای مهم برای ارتباطات اجتماعی است (گلمن، ۱۳۹۳). به طوری که ازدیدگاه (Roberts & stayer, 1996) همدلی کلید اصلی شکل گیری رفتارهای غیر پر خاشگرانه و جامعه گرا است و در پژوهش بفروبی و خضری (۱۳۹۲) نشان داد که زورگویی و خشونت به طرز شدیدی بر عملکرد روان اجتماعی، بازده تحصیلی و سلامت کودکانی که مورد هدف هستند تاثیر می گذارد. زور گویان از رفتارهای پسندیده‌ی اجتماعی برای برقراری رابطه با مسالان استفاده نمی کنند و نسبت به بزرگسالان نافرمان و حسود بوده، ضد اجتماعی و مسامحه زیر پا گذاشتن قوانین مدرسه‌اند.

به نظر می‌رسد که به فرد امکان می‌دهد خود را با آنچه دیگران درباره وی احساس و فکر می‌کنند هماهنگ سازد، با محیط پیرامون خود ارتباط برقرار و از وارد کردن آسیب به افراد دیگر خودداری کند (Baron cohen & wheel, 2004). با توجه به نقش مهم همدلی در مهارت‌های اجتماعی و مشکلاتی که کودکان زورگو دارند، ارزش حاضر می‌خواهد اثر بخشی همدلی را در افزایش مهارت اجتماعی کودکان زورگو را مورد بررسی قرار دهد.

فهرست مطالب

فصل اول: اهمیت و ویژگی‌های دوران کودکی.....	۳
۱-۱. اهمیت دوران کودکی (۷ تا ۱۱ سال).....	۳
۱-۱-۱. ویژگی‌های شناختی دوران کودکی (۷ تا ۱۱ سال).....	۴
۱-۱-۲. ویژگی‌های شخصیتی دوران کودکی (۷ تا ۱۱ سال).....	۵
۱-۱-۳. ویژگی‌های یادگیری در آموزش ابتدایی کودکان ۷ تا ۱۱ سال.....	۶
۱-۱-۴. مهارت‌های دوران کودکی (۷ تا ۱۱ سال).....	۸
۱-۱-۵. واکنش‌های هیجانی و عاطفی.....	۱۴
فصل دوم: زورگویی.....	۱۷
۱-۲. زورگویی.....	۱۷
۱-۱-۲. انواع زورگویی.....	۱۹
۲-۲. نظریه‌های زورگویی.....	۲۰
۱-۲-۲. نظریه مدیریت کلاسی.....	۲۰
۲-۲-۲. نظریه نئوآدلری.....	۲۱
۳-۲-۲. نظریه انتخاب.....	۲۱
۳-۲. عوامل موثر در بروز زورگویی.....	۲۱
۱-۳-۲. عوامل فردی.....	۲۲
۲-۳-۲. عوامل خانوادگی.....	۲۵
۳-۳-۲. عوامل محیطی و اجتماعی.....	۲۶
۴-۲. پیامدهای زورگویی در دانش‌آموزان.....	۲۸
۵-۲. میزان شیوع زورگویی.....	۲۹
فصل سوم: مهارت‌های اجتماعی.....	۳۳
۱-۳. مهارت‌های اجتماعی.....	۳۳
۱-۱-۳. انواع مهارت‌های اجتماعی.....	۳۵
۲-۱-۳. نظریه‌های مهارت اجتماعی.....	۳۷

۴۸	۲-۳. ویژگی‌های مهارت‌های اجتماعی.....
۵۰	۴-۳. مولفه‌های مهارت اجتماعی.....
۵۰	۱-۴-۳. همیاری (همکاری).....
۵۷	۵-۳. مولفه‌های رفتاری تقویت مهارت اجتماعی.....
۵۷	۱-۵-۳. مولفه‌های کلامی.....
۵۷	۶-۳. فقدان مهارت اجتماعی در برقراری ارتباط با همسالان.....
۶۱	فصل چهارم: همدلی.....
۶۱	۱-۱. همدلی.....
۶۲	۱-۱-۴. اجزاء همدلی.....
۶۳	۲-۴. تجربه‌ای از همدلی.....
۶۳	۱-۴. نظریه‌ای هافمن.....
۶۴	۲-۲-۴. نظریه‌های نشان‌گرایانه.....
۶۵	۳-۲-۴. نظریه‌ی واکنش جسمی.....
۶۵	۴-۲-۴. نظریه‌ی نظریه‌ی پویا و پویا.....
۶۵	۵-۲-۴. نظریه‌ی قیاس اجتماعی.....
۶۶	۶-۲-۴. دیدگاه بوربا از همدلی.....
۶۷	۷-۲-۴. دیدگاه مارشال و همکاران از همدلی (۱۹۹۵).....
۶۸	۸-۲-۴. دیدگاه رست از همدلی.....
۶۹	۹-۲-۴. دیدگاه نودیکنز از همدلی در برنامه درسی.....
۷۰	۳-۴. آموزش همدلی.....
۷۰	۱-۳-۴. آموزش همدلی از دیدگاه بوربا.....
۷۳	۲-۳-۴. آموزش همدلی از دیدگاه کرزناریک.....
۷۵	۳-۳-۴. برنامه رشد همدلی بسل و پالومارز.....
۷۶	۴-۳-۴. برنامه آموزش همدلی ROE.....
۷۸	۵-۳-۴. برنامه رشد عاطفی AWARE.....
۷۹	۶-۳-۴. آموزش همدلی Catten (1992).....

۴-۴.	فواید همدلی.....	۸۱
۴-۵.	عواملی موثر بر رشد همدلی.....	۸۲
۴-۶.	مراحل رشد همدلی در کودکان.....	۸۳
۴-۷.	موانع رشد همدلی.....	۸۵
۴-۸.	روش‌های تربیت همدلی در کودک.....	۸۷
۸۹.	فصل پنجم: مقاله	
۹۲.	چکیده.....	
۹۳.	مقدمه.....	
۹۴.	مبانی نظری.....	
۹۴.	۱- مهارت اجتماعی.....	
۹۴.	۲- همدلی.....	
۹۵.	۳- رابطه همدلی و مهارت اجتماعی.....	
۹۶.	۴- پیشینه پژوهش.....	
۹۷.	روش تحقیق.....	
۹۸.	نتایج پژوهش.....	
۱۰۱.	بررسی فرضیه‌ها.....	
۱۰۴.	نتیجه‌گیری.....	
۱۰۷.	مراجع.....	
۱۱۳.	فصل ششم: آموزش همدلی	
۱۱۳.	شرح جلسه اول.....	
۱۱۴.	شرح جلسه دوم.....	
۱۱۶.	شرح جلسه سوم.....	
۱۱۸.	شرح جلسه چهارم.....	
۱۲۰.	شرح جلسه پنجم.....	
۱۲۲.	شرح جلسه ششم.....	
۱۲۵.	شرح جلسه هفتم.....	

۱۳۰	شرح جلسه هشتم
۱۳۳	شرح جلسه نهم
۱۳۷	شرح جلسه دهم
۱۳۹	منابع

www.ketab.ir